

TASVIRIY SAN'ATDA IJODKORLIKNI RIVOJLANTIRISH

BOLTABOYEV ILXOMJON G'ANIJON O'G'LI

Andijon davlat pedagogika instituti

tasviriy san'at fan o'qituvchisi

Annotatsiya. Maqolada o'rganilayotgan o'qituvchilarning tasviriy san'at ta'limida ijodkorlik tushunchasini qanday tushunishlari, o'qituvchilarning ijodkorligi va o'quvchilarining ijodkorligi haqidagi fikr va qarashlari natijalari keltirilgan. Ushbu tadqiqotning maqsadi tasviriy san'at ta'limida o'qituvchilar o'z ishlarini yaxshilash va tasviriy san'at ta'limida o'quvchilarning ijodkorligini oshirish uchun qanday faoliyat, strategiya va usullardan foydalanishlarini aniqlashdir.

Kalit so'zlar. so'zlar: ijodkorlik, o'qituvchilar, tasviriy san'at ta'limi, o'quvchilar

Абстрактный. В статье исследуется, как учителя производят качество творчества в изобразительном образовании, содержание творчества учителей, а также мнения и взгляды их учеников. Цель трех исследований - определить, какие действия, стратегии и методы используют преподаватели в области изобразительного искусства для улучшения своей работы и изучения творчества учащихся в области творческого образования.

Ключевые слова. слова: творчество, педагоги, изобразительное искусство, учащиеся.

Abstract. The article examines how teachers produce the quality of creativity in visual arts education, the content of teachers' creativity and the opinions and views of their students. The purpose of the three studies is to determine what activities, strategies, and methods teachers in visual arts education use to improve their work and examine student creativity in creative arts education.

Keywords. words: creativity, teachers, visual arts education, students

Ijodkorlik tushunchasi Biz kundalik hayotimizda ijodkorlik so'zidan foydalanamiz, bu so'zdan foydalanib, so'zning ma'nosini tushunganimizdan so'ng, bizda ijodkorlik nima ekanligini va qanday tan olish kerakligini biladigan ba'zi fikrlar mavjud. Biz ijodkor o'qituvchi, ijodiy o'quvchilar, ijodiy ijodiy ish va hokazo atamalarni qo'llaymiz. Shunga ko'ra, ijodkorlik nima ekanligini tushuntirish juda oson. Ammo biz ijodkorlikni aniqlash va tushuntirishimiz kerak bo'lganda, bu oson emas. O'tmishda ko'plab tsivilizatsiyalar ilhomga, o'ziga xoslikka yuqori baho beradi, bu odamlar ijodkorlikni rivojlantiruvchi narsa sifatida topadigan ma'nodir. Ijodkorlik bo'yicha empirik tadqiqotlar 19-asrning 20-yillari boshlarida boshlangan. Kraftning so'zlariga ko'ra, empirik tadqiqotlarda to'rtta asosiy an'analar mavjud: "psikanalitik an'ana (jumladan, Freydning ijodni drayvlarning

sublimatsiyasi sifatida muhokama qilish va Vinnikotning ijodkorlikni inson tabiatining markaziy va ichki qismiga aylantiradigan rivojlanish bo'yicha ishlari), kognitiv an'ana (Galtonning ishidan kelib chiqqan). va shu jumladan Mednikning assotsiatsiya jarayonini o'rganishi va Gilfordning g'oyalari va mahsulotlarning xilma-xil ishlab chiqarishini o'rganishi), bixeviuristik an'ana (jumladan, Skinnerning xatti-harakatlar repertuaridagi tasodifiy mutatsiyalar haqidagi muhokamasi), gumanistik an'ana (jumladan, Rojers, Mey va Maslou, munozaralar asosiy e'tiborga qaratilgan. o'z ichki ehtiyojlari va imkoniyatlariga mos keladigan o'zini o'zi anglaydigan shaxs to'g'risida).

Adabiyotda biz ijodkorlikning turli ta'riflarini topishimiz mumkin. Ijodkorlik tushunchasini tadqiq qilish jihatlariga qarab farqlar yuzaga keladi. Ijodkorlik kontseptsiyasiga oid sharhlarni izlash ushbu ta'riflardagi farqlarni va qaysi jihatlar ko'rib chiqilganligini yaxshiroq tushunishga yordam beradi. 1950-yildan boshlab ijodkorlikni dastlabki bosqichda o'rganishga alohida e'tibor qaratilgan bo'lib, bu falsafiy jihatlar shaxs va uning iqtidori, shaxsning shaxsiyati va ijodkorligi, shaxs ongi va ijodkorligi, bilish va ijodkorlik, ijodkorlikni rag'batlantirish o'rtasidagi o'zaro ta'sirga javob topish va tushuntirishga harakat qiladi. . 1980 yildan so'ng ijodkorlik tadqiqotlari tadqiqotning ijtimoiy falsafiy tomoniga qaratilgan bo'lib, tadqiqotchilar ijodkorlikning rivojlanishiga ijtimoiy tizimlarning ta'siriga javob topishga harakat qilmoqdalar. ning muhim qismi

ijodkorlik sohasidagi tadqiqotlar ta'limdagi ijodkorlikka qaratilgan. O'rganilayotgan barcha bu javoblar orasida bolalar ijodiyotini aniqlash masalasi ham juda muhimdir.

Ko'pgina mualliflar bu hodisani ajratib ko'rsatishadi, ular uchun ijodkorlik turli xil qiymatlarga ega bo'lib, u kishi jamiyatda yangi narsalarni yaratishi yoki o'sha paytgacha noma'lum narsani yaratishi bilan yangidir. Masalan, bolalar o'sha vaqtgacha bolalar uchun noma'lum tarzda qandaydir tasviriy san'at asarini yaratadilar, shuning uchun odam o'sha paytgacha jamiyat uchun noma'lum bo'lgan yangi mahsulot, yangi echim, san'at asari kabi yangi narsalarni yaratishi bir xil emas. Ushbu maqola muallifi ta'limdagi ijodkorlik va ijodkorlikning ta'riflari bo'yicha tadqiqotlar va adabiyotlarni to'liq tahliliy tahlil qilish va tahlil qilish niyatida emas. Ushbu muammolarga tahdid solayotgan jiddiy tadqiqotchilarning juftligiga e'tibor berib, maqola muallifi o'quvchiga beradi. Ushbu tadqiqot ishida ko'rib chiqilgan asosiy tushunchalarning qisqacha izohi. Shu sababli quyidagi ta'riflar berilgan: Ijodkorlik - "original va g'ayrioddiy g'oyalarni ishlab chiqarish yoki yangi yoki tasavvurga ega bo'lish qobiliyati"

Lovelesning fikriga ko'ra: "Ijodkorlikka qarashning foydali usuli - uni odamlar va jamoalarning xususiyatlari, ijodiy jarayonlar, sub'ektlar va kengroq ijtimoiy va madaniy kontekstlar o'rtasidagi o'zaro ta'sir sifatida ko'rib chiqishdir. Ijodkorlikni quyidagi besh xususiyatni birlashtirgan holda tasvirlash mumkin: tasavvurdan foydalanish; moda

yaratish jarayoni; maqsadlarga intilish; o'ziga xoslikni izlash; va qadriyatlarni hukm qilish"

Tasviriy san'at ta'limida ijodkorlik O'tmishda ta'limda ijodkorlik va ijodkorlik haqida gap ketganda, doimo san'at iste'dodi va ijodkorlik o'rtasidagi bog'liqlik ko'rsatilgan. Ushbu ikki hodisa assinonim sifatida ko'rib chiqildi. Badiiy ijod umumiy ijod bilan sinonim sifatida qaraldi. "O'tmishda ijodkorlik va badiiy iste'dod ko'pincha sinonim sifatida qaralar edi. Yaqinda o'tkazilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, ijodkorlik bilan bog'liq bo'lgan xususiyatlar badiiy iste'dod bilan bog'liq emas. Badiiy san'at o'quvchilari san'atda iqtidorli deb topilgan talabalardan qanday farq qiladimi yoki yo'qmi va bu san'atni o'qitish va o'rganish uchun qanday oqibatlarga olib kelishi mumkinligini aniqlash uchun ko'proq tadqiqotlar talab etiladi. (Zimmerman, 2009, 394-bet). Hozirgi kunda ham ko'plab mualliflar bu ikki hodisaning ijodkorligi va badiiy iste'dodi sinonim emas, degan fikrga qo'shilishgan bo'lsa ham, ijodkorlik fenomeni va ayniqsa, ijodkorlik tarbiyasiga tahdid soluvchi mualliflar orasida tasviriy san'at ijodi va ijodkorligini rivojlantirishda tasviriy san'at ta'limi muhim rol o'ynashiga shubha yo'q. hammasi. Badiiy ijodni rivojlantirish va tasviriy san'at ijodini rivojlantirish kabi

badiiy ijodning ayrim qismlari umumiy ijodning rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Iqtisodiy rivojlangan Yevropa davlatlarining maqsadi tasviriy san'at ta'limiga jiddiy e'tibor berish va maktabda ushbu fan bo'yicha dars soatlarini ko'paytirishdir. Bu, shuningdek, YuNESKO va Ijodiy va madaniy ta'lim bo'yicha Milliy maslahat qo'mitasining tavsiyasi - NACCCE San'at ta'limi ijodkorlikni rivojlantirishga asoslangan bo'lishi kerak.

Tadqiqot metodologiyasi Ushbu tadqiqot o'qituvchining tasviriy san'at ta'limida ijodkorlik tushunchasini qanday tushunishini, o'qituvchi sifatidagi ijodkorligi va o'quvchilarining ijodkorligi haqidagi fikr va qarashlarini o'rganadi. Ushbu tadqiqotning maqsadi o'qituvchilar tasviriy san'at ta'limida o'z ishlarini yaxshilash va vizual ta'limda o'quvchilarning ijodini yaxshilash uchun qanday faoliyat, strategiya va usullardan foydalanishlarini aniqlashdir. Tadqiqotga boshlang'ich maktablarning I sinfdan IX sinfgacha bo'lgan 30 nafar o'qituvchilari jalb etildi. Tadqiqot sifatli tadqiqot yondashuvi va keys-stadi usulida ishlab chiqilgan. Yarim tuzilgan suhbatlarda ma'lumotlarni to'plash uchun ochiq savollardan foydalanilgan. Suhbatdan olingan javoblar tegishli sarlavhalar ostida guruhlanadi va ularning chastotalari aniqlanadi. Tadqiqotlar va natijalar tahlili Ijodkorlik nima haqida o'qituvchilarning fikri? Bu bandda ko'pchilik o'qituvchilar boshqacha fikrlash, o'zgacha bo'lish, muammolarni yangicha hal etish, o'ziga xos va innovatsion bo'lish haqida fikr bildiradilar.

Xulosa

Ijodkorlik tushunchasi haqidagi o'qituvchining fikrlarini o'rganar ekanmiz, o'qituvchilar bu tushunchaning ma'nosini tushunganini ko'rish mumkin. O'qituvchining o'zlari uchun fikri ular ijodkor, bu ularning o'quvchilari uchun ham, o'qituvchilar esa o'z shogirdlari ijodkor, deb aytishgan. Barcha suhbatlashgan o'qituvchilar Tasviriy san'at ta'limi o'quvchilarning ijodiy rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatishini aniqladilar, so'rovda qatnashgan o'qituvchilarning hech biri bizga salbiy javob bermadi. Ko'pchilik o'qituvchilarning aytishicha, o'qituvchilar o'quvchilar ijodiyotiga ijobiy ta'sir ko'rsatadigan eng muhim omillardan biri hisoblanadi. O'quv rejasi va ish uchun mos materiallarning yo'qligi o'quvchilarning tasviriy san'at ijodiga salbiy ta'sir ko'rsatadigan omillardir. Talaba ijodiga eng salbiy ta'sir ko'rsatadigan omillar sifatida jamiyat va ommaviy axborot vositalari ham ko'rsatilgan. O'qituvchilar, ularning barchasi ijodiy o'qitish uchun o'z ishlarini yaxshilash uchun turli xil o'quv faoliyati, strategiyalari va usullaridan foydalanmoqdalar, deb javob berishdi. Yaratish uchun turli muhitdan foydalanish (tabiat, ekskursiya, muzey, galereya), echilishi kerak bo'lgan muammolarni qo'yish, muhokama qilish, darslarda musiqadan foydalanish, boshqa mavzular bilan bog'lanish, aqliy hujum, AKT texnologiyasidan foydalanish, o'yin, savol berish, loyiha faoliyati, guruhda ishlash mashg'ulotlar, taqdimotlar, treninglar, kino tomosha qilish, Tasviriy san'atni qadrlash, o'qish kabilar o'qituvchilarning o'z faoliyatini yaxshilash va o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish uchun foydalanadigan faoliyati, strategiyalari va usullari sifatida ko'rsatilgan.

O'quv dasturlarini ishlab chiqish va o'zgartirishlar, Tasviriy san'at ta'limi bo'yicha mashg'ulotlar sonini ko'paytirish, o'qituvchilarning malakasini oshirish bo'yicha treninglar, seminarlar, ish uchun materiallar, ishda turli usullardan foydalanish, ijobiy maktab muhitini yaratish kelajakda yanada ijodiy bo'lishi uchun amalga oshirilishi lozim bo'lgan ishlar sifatida belgilandi. va samarali tasviriy san'at darslari.

Adabiyotlar

Craft, A. Jeffrey, B Leibling, M. (eds.) (2007) Creativity in Education, London-Nyu-York: Continuum. Craft, A. (2008) Ijodkorlik va erta yoshdagi ta'lim, A Lifewide Foundation, London-Nyu-York: Continuum. Craft, A. (2001) Malakalar va o'quv dasturlari boshqarmasi uchun tayyorlangan mavjud <https://pdfs.semanticscholar.org/b26f/f91d08b36522a3041e208e>. Ta'lim va ta'lim texnologiyalari bo'yicha tadqiqotlar markazi, Possibilitythinking, Ochiq universitet: <https://www.open.ac.uk/creet/main/sites/www.open.ac.uk.creet.main/files/06%20Possibility%20Thinking.pdf> Cremin, T. Burnard, P. Craft. A. (2006) Pedagogika va erta yillarda fikrlash, fikrlash qobiliyatlari va ijodkorlik 1 (2006) 108–119, <http://oro.open.ac.uk/6544/1/6544.pdf> Ijodkorlikning ta'rifi, Mavjud: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/creativity> Fleming, M. (2010)

Ta'lim va ijodda san'at: adabiyot sharhi 2-nashr, Nyukasl apon Tayn: Ijodkorlik madaniyati va ta'limi, <http://www.creativitycultureeducation.org/research-impact/literature-reviews/>

